

Лектор курсу
Контактна інформація
лектора (e-mail)
Сторінка курсу в eLearn

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «СПЕЦІАЛЬНА СЕЛЕКЦІЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР»

Ступінь вищої освіти – Бакалавр
Спеціальність 201 Агрономія
Освітня програма «Агрономія»
Рік навчання 4, семестр 8
Форма навчання денна
Кількість кредитів ЄКТС 11
Мова викладання українська

к. с.-г. н. Заїка Євген Вікторович

evzaika503@gmail.com

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1363>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

На сучасному етапі селекція не обмежується використанням класичних методів – добору і гібридизації. В селекційній роботі з багатьма культурами широко використовують поліплоїдію, індукований мутагенез, гетерозис на основі ЦЧС і ядерної чоловічої стерильності, методи біотехнології і генної інженерії. Все це потребує високого рівня кваліфікації селекціонерів, що неможливо без вивчення спеціальної селекції основних польових культур, яка висвітлює селекційну технологію.

Мета викладання дисципліни – набуття студентами знань з теоретичних основ спеціальної селекції с.-г. культур та навиків з практичного їх застосування.

Завдання дисципліни – освоєння наукових основ генетичного вдосконалення культурних рослин та отримання практичних навиків використання методів селекції с.-г. рослин.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- біологічні особливості с.-г. культур;
- центри походження і вихідний матеріал для селекції;
- напрямки селекції;
- методи створення популяцій для відбору;
- види відбору і принципи формування сортів;
- селекційні оцінки вихідного матеріалу, сортів с.-г. культур;
- особливості селекційної технології;
- селекція на гетерозис;

вміти:

- розрізняти види, підвиди та сорти основних с.-г. культур;
- проводити гібридизацію цих культур;
- вміти працювати з вихідним матеріалом;
- працювати з Державним реєстром сортів рослин.

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій;

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

- ЗК 7.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 8. Навички здійснення безпечної діяльності.
ЗК 9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 11. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

ФК 1. Здатність використовувати базові знання основних підрозділів аграрної науки (рослинництво, землеробство, селекція та насінництво, агрохімія, плодівництво, овочівництво, ґрунтознавство, кормовиробництво, механізація в рослинництві, захист рослин).

ФК 2. Здатність вирощувати, розмножувати сільськогосподарські культури та здійснювати технологічні операції з первинної переробки і зберігання продукції.

ФК 3. Знання та розуміння основних біологічних і агротехнологічних концепцій, правил і теорій, пов'язаних із вирощуванням сільськогосподарських та інших рослин.

ФК 5. Здатність оцінювати, інтерпретувати й синтезувати теоретичну інформацію та практичні, виробничі і дослідні дані у галузях сільськогосподарського виробництва.

ФК 6. Здатність застосовувати методи статистичної обробки дослідних даних, пов'язаних з технологічними та селекційними процесами в агрономії.

ФК 8. Здатність розв'язувати широке коло проблем та задач у процесі вирощування сільськогосподарських культур шляхом розуміння їх біологічних особливостей та використання як теоретичних, так і практичних методів.

ФК 9. Здатність управляти комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у конкретних виробничих умовах.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 4. Порівнювати та оцінювати сучасні науково-технічні досягнення у галузі агрономії.

ПРН 9. Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, а також культивування об'єктів і підтримання стабільності агроценозів із збереженням природного різноманіття.

ПРН 10. Аналізувати та інтегрувати знання із загальної та спеціальної професійної підготовки в обсязі, необхідному для спеціалізованої професійної роботи у галузі агрономії.

ПРН 11. Ініціювати оперативне та доцільне вирішення виробничих проблем відповідно до зональних умов.

ПРН 14. Інтегрувати й удосконалювати виробничі процеси вирощування сільськогосподарської продукції відповідно до чинних вимог.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
1 семестр				
Модуль 1. Загальні проблеми спеціальної селекції польових культур				
Тема 1. Перспективи селекції рослин	2/2	Знати методи, завдання та можливості селекції в сучасних умовах с.-г. виробництва.	Здача лабораторних робіт і виконання самостійної роботи (в т.ч. платформі elearn)	6
Тема 2. Еволюція культурних рослин та їх інтродукція	2/2	Вміти використовувати вихідний матеріал в селекції польових культур, проводити гібридизацію, оцінку селекційного матеріалу	Модульний контроль – написання	6
Тема 3. Методика	2/4	та добір рослин різними		6

селекційних дослідів і схема експерименту		методами, виконувати селекційні роботи в розсадниках селекційного процесу.	тестів та завдань	
Тема 4. Способи розмноження рослин і методи селекції	2/4	Проектувати й організувати технологічні процеси в селекційних розсадниках сільськогосподарських культур відповідно до встановлених вимог.		6
Тема 5. Мінливість у рослин	2/2	Володіти на операційному рівні методами створення нових сортів і гібридів із збереженням природного різноманіття.		6
Тема 6. Добір в селекції рослин	2/2	Аналізувати та інтегрувати знання із селекції в обсязі, необхідному для спеціалізованої професійної роботи у галузі агрономії.		6
Тема 7. Інбридинг і гетерозис	2/2			6
Тема 8. Збереження і розповсюдження сортів	2/2			6
Модульний контроль 1				30

Модуль 2. Спеціальна селекція зернових культур

Тема 1. Спеціальна селекція пшениць	2/2	Розуміти роль сорту в с.-г. виробництві.	Здача лабораторних робіт і виконання самостійної роботи (в т.ч. платформі elearn) Модульний контроль – написання тестів та завдань	6
Тема 2. Спеціальна селекція жита	2/2	Знати походження, видове і сортове різноманіття культур.		6
Тема 3. Спеціальна селекція тритикале	2/2	Розрізняти сорти і гібриди польових культур.		6
Тема 4. Спеціальна селекція ячменю	2/2	Застосовувати знання та розуміння фізіологічних процесів сільськогосподарських рослин для розв'язання виробничих технологічних задач.		6
Тема 5. Спеціальна селекція вівса	2/2	Аналізувати сортимент польових культур для вирощування їх у виробничих умовах з метою отримання максимальних врожаїв та якісної с.-г. продукції.		6
Тема 6. Спеціальна селекція проса і гречки	2/4			6
Тема 7. Спеціальна селекція гороху і сої	2/4			6

Модуль 3. Спеціальна селекція олійних і технічних культур

Тема 1. Спеціальна селекція кукурудзи	3/4	Розуміти роль сорту в с.-г. виробництві. Знати походження, видове і сортове різноманіття культур. Розрізняти сорти і гібриди польових культур. Застосовувати знання та розуміння фізіологічних процесів сільськогосподарських рослин для розв'язання виробничих технологічних задач. Аналізувати сортимент польових культур для вирощування їх у виробничих умовах з метою отримання максимальних врожаїв та якісної с.-г. продукції.	Здача лабораторних робіт і виконання самостійної роботи (в т.ч. платформі elearn) Модульний контроль – написання тестів та завдань	6
Тема 2. Спеціальна селекція сорго	2/2			6
Тема 3. Спеціальна селекція льону	2/2			6
Тема 4. Спеціальна селекція картоплі	2/2			6
Тема 5. Спеціальна селекція буряку	2/4			6
Тема 6. Спеціальна селекція соняшника	2/4			6
Тема 7. Спеціальна селекція ріпаку	2/2			6
Модульний контроль 3				30
Всього за 1 семестр			70	
Екзамен	45/60		30	
Всього за курс			100	

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	не зараховано
0-59	незадовільно	